

De familie Bakker uit Langeraar verhuist naar Helenaveen

Inhoudsopgave

De familie Bakker uit Langeraar verhuist naar Helenaveen.....	1
24 juni 1878 Petitionnement der Katholieken.....	1
9 augustus 1878 LIJST der Nederlandsche Gemeenten, waaruit Adressen	1
8 maart 1881 Briefje van de Maatschappij aan J. Mank te Langeraar.....	1
28 maart 1881 Briefje van de Maatschappij aan J. Mank te Langeraar.....	1
31 juli 1881 Puike Snij- en Prinsesseboonen, AUGURKEN EN KOMKOMMERS,	2
20 juli 1882 OPENBARE VERKOOPING.....	2
6 september 1883 Kwitantie voor augurken-verkoop.....	2
14 mei 1884? Briefje van de Maatschappij aan J. Mank te Langeraar.....	2
24 juli 1884 UIT LIMBURG.....	3
17 juni 1887 LANDBOUW EN VISSCHERIJ.....	4
30 april 1891 Uit de verslagen van de enquêtecommissie -1-.....	4
30 april 1891 Uit de verslagen van de enquêtecommissie -2-.....	5
14 mei 1891 Commissie van onderzoek -3-.....	5
21 juni 1891 Commissie van onderzoek -4-.....	6
1 juli 1891 Bewonerslijsten inzake schulddelging.....	7
27 augustus 1893 Een oase in de woestijn. III. [zie elders op www.theelen.info].	7
22 juli 1904 Augurken. - In Limburg is de stand uitmuntend;	7
23 juli 1904 Snijboonen en prinsesseboonen.....	7
31 december 1906 Bewonerslijst met de achternaam Bakker.....	7
15 juni 1912 KETELMUZIEK VOOR HAZEN.....	7
20 juli 1912 Twee dagen in De Peel. [zie elders].....	8
24 juni 1916 Bewonerslijst met de achternaam Bakker.....	8

24 juni 1878 **Petitionnement der Katholieken.**

5 5e Lijst der adressen aan de Tweede Kamer. (De cijfers achter de namen der gemeenten geven het getal handteekeningen aan.)

Helenaveen 88.

Langeraar 191.

10 9 augustus 1878 **LIJST der Nederlandsche Gemeenten, waaruit Adressen**

aan Z. M. den Koning gericht zijn, benevens opgaaf van het getal der petitionnarissen in elke gemeente.

Helenaveen 90.

Langeraar 180.

15 8 maart 1881 **Briefje van de Maatschappij aan J. Mank te Langeraar**

Helenaveen, 8 Maart 1881.

Den Heer J. Mank, Langeraar.

20 Mijnheer en Vriend,

Ik heb het plan om dit jaar 3 à 4 bunder Augurken te teelen en ingevolge onze vroegere bespreking kom ik U nu vragen of U mij bezorgen kunt een flinke man liefst met talrijk gezin, die solied is en de teelt goed verstaat, om zich hier metderwoon te vestigen en de leiding der teelt toe te vertrouwen. Mag ik U beleefd verzoeken mij hieromtrent ten spoedigste te berichten dewijl de tijd nadert voor de teelt. Antwoord of U mij met dien persoon, op mijne kosten hier zoudet kunnen komen om de zaak te bespreken en eene overeenkomst te treffen.

In afwachting heb ik de eer te zijn ? welgemeende groeten.

Uwer vriend

30 W.J. Schellings

28 maart 1881 **Briefje van de Maatschappij aan J. Mank te Langeraar**

Helenaveen, 28 Maart 1881.

Den Heer J. Mank, Langeraar.

35 Mijnheer en Vriend,

Met genoegen ontving ik Uw bericht omtrent het besluit der komst van Bakker. Ik ben een paar dagen afwezig geweest, anders had ik U reeds geantwoord. Ik zal dus nader bericht omtrent welke dag en trein dat Bakker komt afwachten. Gelieve gelijk de boonen mede te zenden, en verder augurkenzaad van 5 Morgen land. Verder hoop en vertrouw ik dat ik met Bakker goed zal slagen en voor elkander tevreden zijn.

40

Naspeuringen van Paul Theelen: De familie Bakker in Helenaveen

? welmeenende groeten

Uw dr Vriend,
W.J. Schellings

45

31 juli 1881 **Puiké Snij- en Prinsesseboonen, AUGURKEN EN KOMKOMMERS,**
verkrijgbaar bij **W. J. SCHELLINGS,** te *Helenaveen.* [7/257]

50

28 maart 1882 [en later worden diverse tuinbouw-producten in de krant te koop
aangeboden door Schellings.]

55

20 juli 1882 **OPENBARE VERKOOPING**
van 60 Hectaren uitmuntend Bouw-, Tabaks-, Weiland en Tuinen, met de daarop staande
huizen en tabaksschuren, te Helenaveen, Gemeente Deurne (Noord-Brabant).
De Notarissen VAN RIET, te Deurne bij Helmond en HAFFMANNNS te Helden bij Venloo,
zullen ten verzoeken van den heer JOZ. F. VAN DE GRIENDT te 's-Hertogenbosch,
handelende als Directeur en gevolmachtigde der Maatschappij "*Helenaveen,*"
provisioneel op Donderdag 3 Augustus 1882 en finaal 14 dagen later, telkens des
namiddags te 3 uur, ter plaatse op zeer gunstige betalingsvoorwaarden openbaar bij
opbod verkoopen:
ruim 60 Hectaren best bouw-, vlas-, tabaks-, weiland en tuinen, met de daarop staande
Landbouwers- en Arbeiderswoningen, Tabaksschuren en verdere Gebouwen.
Deze Gronden en Gebouwen, nader in den Catalogus omschreven, zijn midden in het
bebouwd gedeelte van Helenaveen gelegen, op 1½ uur afstand van de spoorweghalte en
het Kanaal, loopende van deze halte naar de Zuid-Willemsvaart.
De Goederen worden geveild in 46 Koopen, en in verschillende combinatiën daarvan,
zoodanig dat er gelegenheid bestaat of kleinere en grootere perceelen of massa's te
verkrijgen.
De Koopers zullen het onbeperkt gebruik hebben van de Wegen en Kanalen der
Maatschappij.
Helenaveen bezit eene Roomsche en eene Protestantsche Kerk, eene Openbare Lagere
School, benevens Post- en Telegraafkantoor.
Ten gerieve van hen, die de Goederen willen komen bezichtigen, zal van af 20 Juli tot
en met 17 Augustus een Stoomboot varen, van en naar de Halte Helenaveen op de
Treinen, die aldaar 9.10 voormiddag en 12.42 en 7.41 namiddag aankomen.
Bij tijdige aanvraag aan den Heer W. J. SCHELLINGS, te Helenaveen, kunnen tegen
betaling, ook bij aankomst van andere Treinen, Rijtuigen aan de Halte beschikbaar
zijn.
Verdere inlichtingen worden verstrekt door den Directeur der Maatschappij te 's-
Bosch, door den Heer W. J. SCHELLINGS, te Helenaveen, en door de beide genoemde
Notarissen.
De Catalogus met bijbehorende Kaart, zullen tegen betaling van 35 Cents bij
bovengenoemde Heeren verkrijgbaar zijn. (26119).

85

6 september 1883 **Kwitantie voor augurken-verkoop**

90

14 mei 1884? **Briefje van de Maatschappij aan J. Mank te Langeraar**
Helenaveen, 14 Mei 188?.
Den Heer J. Mank Langeraar.

95

Mijnheer en Vriend,
Ik heb het augurkenzaad in orde ontvangen en ligt in den grond. Heden hebben wij ruim
1 bunder augurkenplanten uitgepoot en kunnen met planten voortgaan. Ik hoop dus dat
wij in het vervolg van nachtvorst ? vrij blijven. De boonen zijn ook een partij
verpoot en als het weder goed blijft, zeker over aanstaande week het land geheel
bezet te hebben met augurken en boonen. U ziet dat wij er niet stil bij zitten. Het
kan echter met de planten tegenvallen en daarom had ik nog gaarne van U 5 à 10 kg
zaad. Hebben we het niet nodig des te beter en dan is het 't volgend jaar ook goed.
Zend het dus maar zoo spoedig mogelijk af. Met Bakker gaat het tot heden best naar
zijn zin en vertrouw dat dit zoo zal blijven. Dan komt hij niet meer in Langeraar
terug althans met der woon.
Verder hoop ik dat de teelt dit jaar goed slaagt en U dezen zomer zult komen zien dan
vertrouw ik dat U er ook voldoening van hebben zult.
Schrijf mij eens hoe het bij U met de teelt uit ziet.
In afwachting na hartelijke groeten mede? aan Uwe vrouw,
Uw dr ? Vriend,
W.J. Schellings.

105

24 juli 1884 **UIT LIMBURG.**

110 Op ongeveer gelijke afstanden van de gemeenten Helden, Meijel, Sevenum en Horst, omringd door een groote heidevlakte en nog uitgebreider peel, ligt een oase, die een oppervlakte beslaat van 170 hectaren; een plek grond, die ontwoekerd is aan de meest onvruchtbare landstreek en nu in opbrengst wedijvert met het beroemde Westland en de beste groentetuinen.

115 Het is Helenaveen, een dorp, dat eigenlijk, wat de exploitatie betreft, voor het grootste gedeelte ligt onder de noordbrabantsche gemeente Deurne-Liessel, zoodat de titel "uit Limburg" maar gedeeltelijk juist is.

120 Hoewel de kolonie vrij algemeen bekend is, achten wij het niet onbelangrijk, eenige actueele bijzonderheden mede te deelen, die wel in staat zijn om sympathie te wekken voor de nijvere onderneming en ondernemers.

125 Vóór ongeveer 28 jaren werd met de ontginning der streek door den heer Van der Griendt, te 's Bosch, een aanvang gemaakt, en daartoe een kanaal gegraven, dat in verbinding is met de zoogenaamde Noordervaart, die, op haar beurt, een vertakking is van de Zuid-Willemsvaart. Aanvoer van mest, voornamelijk van stadsmest, moest de ontginning mogelijk maken.

130 Op dit oogenblik is de kolonie het eigendom der "Maatschappij tot ontginning en verveening der Peel, genaamd Helenaveen", en de directie is opgedragen aan den zoon van den eersten ondernemer. Plaatselijk opzichter is de heer Schellings, die bekend staat om de welwillendheid, waarmede hij bezoekers ten dienste staat, en aan wien wij de volgende mededeelingen danken.

135 De eigenlijke oase, die zich over een oppervlakte van 170 hectaren langs het kanaal uitstrekt, heeft een vaste bevolking, van honderd huisgezinnen, met 560 zielen; daarenboven is er een vlottende bevolking, voor de verveening, van ongeveer 300 menschen, onder welke op dit oogenblik 120 Duitschers zijn. Deze tijdelijke bewoners huizen in een 20-tal steenen keeten, die hun ten gebruike worden gegeven, met het noodige huisraad.

140 Zoo deze vlottende bevolking dus de logeergasten zijn van de Maatschappij, met de vaste bevolking is dit ook het geval, in zooverre, dat ook haar huizen, erven en landerijen het eigendom zijn van de Maatschappij. Op dezen regel maken slechts een groentetuin van 4 hectaren en het erf om de R. K. pastorie uitzondering.

145 Behalve de verveening van ongeveer 750 hectaren turfgrond, waarvan 300 hectaren onder de gemeente Horst, de overige onder de gemeente Deurne liggen, bestaat de cultuur uit de zoogenaamde vroegteelt.

150 Een prachtige fruittuin en een groote groentetuin, die met muren doorsneden is, leveren de fijnste vruchten. Hollandsche kweekers behandelen de sterke en rijkdragende druivenplanten, die uit het Westland zijn aangevoerd, en die nagenoeg het geheele jaar door vruchten opleveren. In 't vroege voorjaar worden aardbeien tegen hooge prijzen naar de londensche markt verzonden, en thans is men bezig met den bessen- en frambozen-pluk, die op groote terreinen geteeld worden. Maar niet alleen van fruit wordt de engelsche markt voorzien, ook komkommers worden vroegtijdig afgeleverd (vooral de donkergroene), en bloemkool, salade en andere groenten zijn in den winter verkrijgbaar, zoodat de kolonie concurreert met de italiaansche en algerijsche leveranciers.

155 De agurkenteelt wordt op groote schaal gedreven; ruim 16 hectaren zijn daarmede beplant en verpacht aan noord-hollandsch; boeren, 16 andere hectaren zijn in de zoogenaamde halfteelt met tabak beplant, terwijl de overige bouwlanden de gewone winter- en zomergranen opleveren.

160 In de laatste jaren is een fabriek opgericht, ter bereiding van *turfstrootisel*. Dit is een nieuwe tak van industrie, die het stroo, als ligging voor de paarden, moet vervangen. Het schijnt dat het nieuwe product wel bevalt; op dit oogenblik is het in proef bij de cavalerie, en in October zal de minister van Oorlog moeten uitmaken, of dit veel goedkoopere strooisel voorgoed zal ingevoerd worden.

165 Vóór vier weken is de fabriek afgebrand; ze wordt thans in steen weer opgebouwd, zal wellicht electrisch verlicht worden en telephonisch verbonden met het kantoor te Helenaveen.

Tot nog een andere uitvinding heeft het turfafval aanleiding gegeven. Wanneer de vaste turf afgegraven is, vindt men een zekere stof, *turflok* genaamd, die zeer vezelig is.

170 Dat afval wordt – naar een uitvinding van een Franschman – te Weert fabriekmatig uitgeplozen en gesponnen, waarna het naar Verviers wordt gezonden, ter vervaardiging van kleederen. Dat fabrikaat deed onder het werkvolk te Helenaveen de dictie ontstaan: "Goed voor den winter, dan stook je de kachel met je borstrok." Zoo de nieuwe vinding ook al, wat de deugdzaamheid betreft, twijfelachtig moge zijn

175 voor de bereiding van kleeren, zeer zeker is de turflok uitmuntend geschikt om
daaruit werk – voor de schepen – en grof tapijtwerk te vervaardigen.
Het kanaal – de zoogenaamde Helenavaart – is in de laatste jaren doorgetrokken tot
aan het station Helenaveen, op de lijn Venloo–Eindhoven; de haven aldaar is door een
zijspoor verbonden met de lijn van het Staatsspoor, terwijl het kantoor te Helenaveen
180 telegraphisch verbonden is met het Staatsspoor en het hoofdkantoor te 's-Bosch. Gaf
de zeer belangwekkende onderneming in de laatste jaren geen groote winsten, een beter
vooruitzicht doet zich op, en het is te wenschen, dat een dergelijke flinke
exploitatie zegen op haar werk vinde. (D. v. Ned.)

17 juni 1887 **LANDBOUW EN VISSCHERIJ.**

185 Men schrijft ons uit Ter Aar:
Eindelijk is het schoone zomerweder gekomen en bezielt de tuinders alhier met moed en
nieuwe levenskracht. Op een langen, barren winter toch volgde een koud en schraal
voorjaar, dat allen groei belemmerde. Peulen, doperwtten, boonen en augurken waren
190 gepoot, want de tijd was daar, doch gingen hoegenaamd niets vooruit, ja, de beide
laatste vruchten konden het tegen den kouden en schralen noordenwind en de strenge
nachtvorsten niet volhouden, zoodat men zich meermalen genoodzaakt zag andere planten
voor de eerste in de plaats te poten. Niet te verwonderen, dat velen de toekomst
donker inzagen. Thans echter is weder een ieder vol hoop en moed. Het gewensehte en
lang verwachte zomerweder is gekomen, en alles begint flink te groeien.
195 Reeds zijn de eerste peulen van hier verzonden door Mank. Dit is reeds het 7e
jaar, dat hij achtereenvolgens de eerste afleverde.

30 april 1891 **Uit de verslagen van de enquêtecommissie -1-**
Antonius Bakker tuinder.

200 Hij zegt 3½ hectare tuingrond en bouwgrond en woning van de Mij te hebben. daarvoor
betalende 50 gld per hectare - en dan nog f2.50 in de week voor de woning.
Het beste tabakland dat door de Mij is gemest wordt voor 25 gld per hectare verpacht.
deze verhouding is dus onrechtvaardig zelfs de plaats waar het huis op staat wordt
niet van het land afgetrokken.
205 vr. Is de woning ingericht naar Uw genoegen?
a vroeger betaalde ik 50 gld, in werkelijkheid had ik maar voor 35 gld gehuurd, toen
heb ik gezegd ik wil wel wat meer betalen, doch zzoals het nu is, is het te veel.
vr. Gij zijt het die vroeger de eerste erwtjes aan den Koning stuurde?
a. Ja. vroeger heb ik ook 25 gld als premie gehad, verleden jaar 10 gld. ik was de
210 eenige er waren er niet meer. van het jaar heb ik ook geteeld, doch Bosch trekt zich
er niets van aan, omdat ik in den Bosch ben gaan klagen bij den Hr van der Steen.
vr. Waarover?
a. In der tijd (in 84) lagen nog 30 vaten augurken van Schellings. Toen kwam mijnh.
Bosch en zeide dat hij ook ging inmaken. hij zoude alles aan de man brengen en hout
215 leveren. Er kwam een schip tonnen. Ik maakte toen de augurken in voor den directeur.
de koper kwam hier en keurde ze goed, doch toen hij bij den directeur kwam zeide
deze dat hij later zoude schrijven waarop een antwoord is gevolgd dat hij de augurken
niet gunde. toen zijn zij verrot. het was een schade voor mij van ±200 gld. Naderhand
is dit verrekend met de landpacht nadat ik geklaagd heb bij het bestuur. dit is de
220 oorzaak dat Bosch zoo tegen mij is.
Wat het huis betreft, ik had niet eens plaats om een varken te bergen. Ik heb toen
zelf wat gebouwd van planken die ik van de werf heb gehaald. Dezer winter haalde ik 6
kruiwagens vale turf deze moest ik onmiddellijk betalen terwijl niemand dat doet.
225 Toen de schulden tengevolge van het Koningsfonds zoude gedelfd worden heb ik ? daags
te voren nog 136 gld betaald, terwijl ik anders niets had behoeven te betalen. het
was mij aangezegd dat ik moest betalen.
Verder zijn de pachten niet gelijk. Lambertus Stork betaalt 50 gld een ander 25 gld
per hect.
vr. Waaraan schrijft gij dit alles toe?
230 a. Het komt omdat de directeur geloofziek is. anderen kunnen ook geld op rekening
krijgen doch ik niet.
vr. Doch dit zijn allen arbeiders?
a. Neen aan tuinders wordt ook geld gegeven.

235 Ten slotte beklagt Bakker zich I over de hooge pacht II omdat hij door den directeur
gezocht wordt.
Dezen winter werd hij aangezegd voor 1 Januari te betalen. hij heeft daartoe geld
geleend. Anderen zijn achter net huur. sommigen krijgen geld van de Mij bv.
Blankesteyn die geen hectare te huur moest krijgen! hij haalt elke week geld op het

Naspeuringen van Paul Theelen: De familie Bakker in Helenaveen

240 kantoor en is tuinder even als Bakker.
Hij zegt dat aan Veldhuizen land verpacht is ter grootte van 75 roeden, waarvoor hij met de woning 40 gld en centen betaalt en ontkent ten slotte ten sterkste dat het huis is ingericht naar zijn goedvinden. alhier heeft hij den directeur gezegd dat hij wel meer huur zoude willen betalen.

245 Ant Bakker tuinder
is reeds gehoord (onder no 3). komt zich aanbevelen bij het koningsfonds daar sinds het eerste verhoor zijn gewas weer bevroren is.

250 ? : Is het waar dat A. Bakker daags voordat het bekend is geworden dat de Koning de schuld heeft betaald nog f136, heeft moeten betalen?

verdere opmerkingen: nieuw; 3,2763 ha; huis 0,0637 ha; huur f125,00

255 30 april 1891 **Uit de verslagen van de enquêtemissie -2-**
J. Bakker tuinder.

Hij klaagt dat zijn huis slecht is, dat de directeur altijd reparatie heeft beloofd, dat hij nu zijn zaad niet kan droog houden.

260 Hij betaalt 50 gld voor het huis, zonder de grond. hij verwoont 219 gld en heeft 3½ hectare in pacht. het is hoog en slecht land. hij koopt veel mest terwijl men in de Geldersche straat minder verwoont, en niet behoeft te mesten?

Hij vertelt verder wat er met de augurken in 86 is geschied; definitieve afrekening is er nooit geweest.

265 Hij verhaalt verder dat zij een veefonds hadden een 80 tal beuten waren ingeschreven verleden jaar stierven een 8 of 9 koeien zij werden toen uit het fonds van Deurne gezet. Zij gingen toen te rade bij directeur welke als maatschappij de "Eersteling te Utrecht aanried. dit kostte toen een 300 gld. Wij vonden het te veel en hebben nu zelf een fonds opgericht.

270 **verdere opmerkingen:** nieuwe huis/slecht; wordt verbouwd; stal goed; Steenen woning. onvoldoende. Stal vernieuwd goed.; 3,3860 ha; huis 0,0075 ha; huur f50,38 kadastraal nummer 1271

275 14 mei 1891 **Commissie van onderzoek -3-**
, benoemd in de bestuursvergadering der Maatschappij Helenaveen van 13 April 1891 bestaande uit de Heeren:

280 G. van Lanschot
G G G Canter Cremers
A.J. Peereboom en
B. Lutkie
allen commissarissen der Maatschappij

285 F van Rijckevorsel Secretaris.

Namen der personen die gehoord werden op 14 Mei 91.

3. Antonius Bakker tuinder

Namen van hen die gehoord werden op 26 Mei 91 -

290 24 J. Bakker idem
32 Ant Bakker tuinder

De WEH. Beijnen pastoor te Helenaveen.

vraag Hoeveel huishoudens zijner uit N. gekomen?

295 Antw. 27 protestanten en 1 katholiek sinds hij directeur hier is, een stuk of 10 12. Hun huizen zijn netjes met planken afgeschoten, terwijl de oude menschen hier hunne huizen niet gemaakt kunnen krijgen.

bv. Bakker, zijn zaad bedierf door den regen.

300 De fout van den directeur is dat hij alles uit zijn verband rukt; hij zal Deurne arm maken, maar hier de menschen ongelukkig.

C.M. Kemper bouwbaas.

vr. Zijn de huren ongelijk? bv. betaalt de een 50 gld en anderen 25 voor goed tabaksland? Bouwen zij het land uit?

305 a. neen zij zorgen er goed voor. Bakker betaalde 50 gld, anderen weer 25.

vr. Is 50 gld te veel?

a. 50 gld is te veel, 30 gld zoude gaan, in ieder geval is er geen gelijkheid.

310 18e Vraag Is het huis van A Bakker, kostbaarder ingericht met zijne voorkennis dat er meer huur voor zou moeten worden betaald?

Antwoord Ja, ik heb Bakker meermalen op die oor? huis geweest en daar ? hij alen van. Ik meen alleen den Dir. voorgesteld te hebben 1% minder te berekenen, dan werkelijk geschiedt.

315 21 juni 1891 **Commissie van onderzoek -4-**

1 Waaraan schrijft gij toe de ongeregelheden die te Helenaveen hebben plaats gehad en dat men alleen bij U en den boekhouder ruiten heeft ingeworpen en niet bij den Hoofdopzichter?

320 Bij het een keer geheel aanvaarden der administratie alhier, bleek mij dat de loonen voor verschillende werkzaamheden, hier elke week zonder regel gesteld werden door den boekhouder Langenhoff; bij dezès vertrek stelde ik den heer Verhoeven eene vaste regeling voor, die door hem vertewerpen, aan mij over, gegeven werd en verklaard werd te zijn in alle op zichten billijk en juist.

325 Buiten der regeling, waarin reeds in enkele opzichten eene vermeerdering van loon verborgen werd, zijn nog enkele loonen in de fabriek en op den timmerwinkel verlaagd, zonder dat mij daarvan iets werd medegedeeld, en zonder dat een en ander mij blijken kon, doordat de vroegere toestand volkomen zonder regel was.

330 Daarna is gekomen een strengen en langdurigen winter, gedurende welken het niet mogelijk was alle leed te verzachten.

Bij een incident over te weinig uitbetaald loon, hoogst onbelangrijk op zich zelve, en waarbij ik gehandeld heb volkomen in overeenstemming met den vastgestelden regel en lijst, - werd door den hoofdopzichter op minder menschkundige wijze gehandeld.

335 In Januari te voren hebben A. Bakker en F.(?) v/d Zwaan een bezoek aan Prov: in den Bosch gebracht, en na hunne terugkomst heeft zich hier de meening verbreid, dat ik eerlang mijn ontslag zoude krijgen.

Deze meening schijnt mij toe aanhoudend levendig gehouden en aangewakkerd te zijn. Het brengen van orde en eenheid in de administratie kan ontevredenheid wekken bij enkelen, die bij deze afwijkende toestand voordeel hadden.

340 De boekhouder en ik moesten natuurlijk gelden als de bedrjvers van dat kwaad, terwijl de hoofdopzichter gelden kon als de personificatie van den vroegeren toestand.

345 13 Is de bouw van het nieuwe huis van A Bakker en de daarvoor te betalen huur in overleg met hem bepaald? en op welke wijze?

Bij den aanbouw der woning van A. Bakker heb ik bij herhaling den hoofdopzichter er op attent gemaakt, dat de woning te kostbaar werd. Telkens en telkens is mij toen echter gezegd dat A. Bakker het wist en bereid was er renten van te betalen.

350 Later scheen dat de hoofdopzichter en Bakker gerekend hadden op 3% terwijl ik 6% vorderde. Het bestuur heeft toen beslissende op een schrijven van A. Bakker, op mijn voorstel op 6% bepaald.

355 16 Zijn er bewoners geweest die verbouwing of verpachting van hunne woning hebben verzocht onder aanbod van meerdere huur naar evenredigheid van de kosten?

Zoo ja, gelieve dan daaromtrent uwe beslissing met opgaaf van redenen te vermelden?

360 De heer Verhoeven heeft mij in 't algemeen wel eens gezegd dat velen meer wilden betalen als er gebouwd werd. Na de ondervinding in dezen met A. Bakker heb ik echter ver kozen af te wachten tot de personen in kwestie mij zelf aanspraken. Het is tot heden geschied door Hendriks, door Waayenburg en door P Kievits.

Deze laatste is om vele redenen niet iemand die bijzondere protektie verdient.

Waayenburg heb ik in de begrooting opgenomen. Hendriks vraagt te veel.

365 Nu zijn echter weder twee woningen ingevallen en gaat de tijd daardoor verlopen. Ik trachtte den regel te volgen eerst de woningen voor de menschen bewoonbaar te maken, en daarna voor het vee en uitbreiding.

Het vergrooten der woningen verdient echter nader overweging. Het worden dan kleine landbouwbedrjven, iets dat op zich zelf wenschelijk is. Maar dan vloeit daaruit vanzelf voort dat men weer nieuwe arbeiderswoningen moet bouwen. De bijbetaling voor uitbreiding moet dan ruim genomen worden, om de verinteresting van het geheel op eene bijkomende waarde te brengen.

31 A Bakker beweert des daags vóór de schulddelging door wijlen Z. M. de koning zijne schuld van f136 te hebben moeten aanzuiveren, is dat juist?

375 Wordt verzocht eene opgaaf van alle wier schuld destijds is kwijtgescholden met het bedrag daarover voor ieder afzonderlijk

Wat is de kwestie omtrent tabaksspijlen die van tabaksplanters zonder vergoeding zouden zijn ingenomen?

380 De bewering van A. Bakker is zoowel wat datum als wat bedrag aangaat onjuist. Hij betaalde zonder aanmaning f312.74, vóór de kwijschelding. Ik had de kwijschelding en den datum er van geheim gehouden, om onjuistheden te voorkomen.

Mij is niets bekend van zonder vergoeding ingenomen tabaksspijlen. Daaromtrent is ook nooit eene klacht bij mij ingekomen.

385 [40] Bestaat er aanleiding om aan de tuinders in het algemeen of in het bijzonder afslag van pacht te geven voor langeren of korteren tijd?

390 Afslag van huur komt mij onge?den voor. De huren zijn niets te hoog. In droogere jaren praepereren zij daar; natte jaren zijn voor hen ongunstiger. Zij begaan de fout van meerder gunstige uitkomsten te willen dekken: 1° Door hunne teelt te vervroegen - waardoor ze meer en meer blootgesteld zijn aan ongunstig weder.

2° Door hunne teelt eenzijdig uit te breiden, waardoor zij de markt overvoeren, en den prijs zeer drukten. 3° Daar aan erkend insolide of onverhaalbare leden te

395 verkoopen, die hooger prijs bieden, maar eindigen met wanbetaling

Tuinders die kalm en flink werken hebben zelf in natte jaren te Hveen goede uitkomsten.

Toch zijn er enkele tuinders, Wed. C. Veldhuizen, J v/d Hurk, J. Bakker, misschien ook J v/d Bovenkamp, die voor dit jaar eenige aanspraak maken op vergoeding hebben.

400 Door nalatigheid van onze zijde is hun land onder water geraakt en te nat gebleven ten gevolge van het lossen der Sevenummerpeel.

Zoude er sprake zijn van afslag dan verdient het ernstig overweging, de kultuur eenvoudig te doen wegvallen en de huizen aan turfgravers te verhuren. Dat is dan meer in het belang der maatschappij.

405 1 juli 1891 **Bewonerslijsten inzake schulddelging**

A. Bakker f1,50

J. Bakker f317,56

410 27 augustus 1893 **Een oase in de woestijn. III.** [zie elders op www.theelen.info]

22 juli 1904 **Augurken. - In Limburg is de stand uitmuntend;**

in Aalsmeer, Roelofarendsveen, Langeraar, de Beemster en Helenaveen zijn de vooruitzichten zeer goed.

415 23 juli 1904 **Snijboonen en prinsessieboonen.**

De stand van dit gewas is zeer goed in het Westland, Aalsmeer, Roelofarendsveen, Langeraar, de Streek, de Beemster en in Limburg; in de Over-Betuwe goed; in

420 IJselmonde, Utrecht, Breda en Bergen op Zoom vrij goed; in Vlijmen, Haarsteeg, Voorne en Putten en Helenaveen matig; in Schieland, Delfland, om Rotterdam en de Hoeksche

Waard vrij slecht.

31 december 1906 **Bewonerslijst met de achternaam Bakker**

A. 2 personen, 1 koe, 1 varken

425 H. 10 personen, van wie 6 jonger dan 12, 3 koeien, 1 kalf, 1 varken

J. 5 personen, 3 koeien, 1 kalf, 3 varken, 1 paard

J. Jr 4 personen, van wie 1 onder 12, 3 koeien, 1 geit, 6 varkens

15 juni 1912 **KETELMUZIEK VOOR HAZEN.**

430 Een eigenaardig middel om de hazen van de tuinen te houden, lezen we in de "N. Venl. Ct." waaraan het volgende uit Helenaveen gemeld wordt:

Als een disharmonie met de heele natuur klonk het door de stille zoele avond lucht. Was een eenig-mooie zomeravond.

Bladstil.

435 Geen zuchtje rimpelde 't water, in de verte 'n algemeen kikvorsch-gekwaak, dichtbij wat krekkel-gesjirp. Anders de kalme rustige stilte van 'n dorpschen zomeravond.

Daar opeens dichtbij 'n leven en drukte, 'n roepen schreeuwen, zingen 'n slaan met

stokken op oude ketels en deksels!

440 Een akelig geluid in de zoo rustige avond stilte. Men ging terstond denken aan
ketelmuziek. Maar het kwam zoo ineens, zonder, voortekens, en midden in het vrije
veld. En hoor, daar begint een eind verder hetzelfde spektakel. Een na een tijdje
hiez en daar links en rechts en overal datzelfde akelige geluid. En waarvoor
wordt al die drukte gemaakt? Waarom blijft men soms elkander nu en dan aflossende den
445 geheelen nacht doorspektaketakelen? Dat alles wordt gedaan ter eere van de hazen Op
deze manier tracht men dat schadelijk goedje uit de tuinen te houden, daar enkele
hazen in een paar nachten soms gansche akkers met pas opkomende augurken- en
boonenplantjes kunnen vernielen.
Onze tuiniers hebben heel wat moeite met dat hazenvolkje.

450 20 juli 1912 **Twee dagen in De Peel. [zie elders]**

24 juni 1916 **Bewonerslijst met de achternaam Bakker**

Jan op adres D134

Jan Jr. op D135

455 Jan Jr. stal op D136